

gové v Altoně. A dojalo nás co nehlouběji, jak jsme spatřili jedinečný pořádek v jeho papírech, v jeho celém odkazu, když jsme plnili smutnou povinnost a pátrali po jeho poslední vůli.“ Liliencron miloval statečnou podnikavost občanského života a myšlenka, že by jeho syn mohl být hamburským kupcem, byla milá jeho obraznosti. Za nehloupější legendu pokládá Spiero názor, že Liliencron byl jen básníkem vnějšku, který neuměl naslouchat hlubinám života. Liliencron byl i básník hloubavec a zpytatel — „er war ein echter Gottsucher,“ praví o něm Spiero. Poslední kniha, kterou ze svých „jemných šlechtických rukou“ odložil, byla Božská komedie. A tak pod nánosem hloupých klepů a laciné ztriviálnější šablony vyvstává vážná přísná tvář velkého lyrika: byt' byl básníkem života, byt' světlo mělo v jeho díle převahu nad stínem, jest přece patrné, že i tato poesie, jako každá opravdová poesie, byla zrozena v hlubinách opravdovosti a bolesti, ovšem bolesti statečné. Článek Spierův jest, opakují, kus etického činu: nikdo nebývá vydán tolik nepochopení, pomluvě, klevetám, zlobě svých vrstevníků jako básník a umělec, na nikoho nehledí lidé — a ne jen v Německu! — tak tlustými skly předsudkové nenávisti jako na básníka nebo literáta a nikde není záslušnější než zde vydání svědectví pravdě. — Poučné jest také upozorniti našince, kteří vydávají často o své vůli korespondenci, sotva nebožtík vychladl, na rozhodnost, s jakou zakazuje v témže listě R. Dehmel, testamentárně povoláný správce literárního odkazu Liliencronova, uveřejňovati listy zemřelého, „byt' to byl nejmenší lístek korespondenční“. I ty jsou chráněny zákonem autorským a kdyby i toho nebylo, zemřelý nenáviděl vykramařování důvěrných dopisů, a to slušnému člověku musí již stačit! Opakují: nemělo by být přeslechnuto ani u nás.

Josef Matějka

mladý literát vážných snah, zemřel 30. července [1909] v 30. roce. Matějka vydal román Exotikové a v rukopise zanechává Legendu o nedostavitelném chrámu, z níž část přinesla loni literární prémie Umělecké besedy; práce tyto ovšem trpí různými vadami a slabostmi uměleckými. Lepší jsou některé drobné práce jeho, které uveřejnil v poslední době časopisecky; kritický výběr z nich a snad i z rukopisů měl by literární význam.

Prof. Arnošt Kraus

germanista české university, dovršil 4. listopadu [1909] padesát let života opravdu dělného a jiskrného. Prof. Kraus je nejen vynikající učenec odborný, ale i, což více váží, duch svérázný, muž širokého rozhledu, vzácné opravdovosti, spisovatel dobrý a temperamentní, bystrý kritik literární i společenský, pracovník kulturní, který nešel nikdy širokou silnicí, ale prošlapával si originálně svou stezku.

Anežka Čermáková-Sluková: Vzpomínky na Karolinu Světlu

Někdejší schovanka Karoliny Světlé podává v této knize nejprve něco vzpomínek na proslavenou romancierku českou, vzpomínek málo významných a beletristicky retušovaných, takže ztrácejí i trochu toho dokumentárního zájmu, který by snad měly, kdyby byly podány prostě a střízlivě. Ukazuje se tu znova, jak nášinci neumějí vidět psychologicky člověka významného a jak jsou zdržováni od každého důsažnějšího a významnějšího sdělení lichou bází, aby se nedotkli aureoly národního světce. Každý fakt se tedy upraví, namočí se do fádniho syropu a zušlechťí se tak, že ztratí všechn ráz a všechnu zajímavost a že lije jen nudné divadelní světlo na osobnost, kterou měl vyložit. Ze všech vzpomínkových črt Čermákové-Slukové má největší poměrně zájem kapitola Záhady: zjišťuje se tu vášnivý zájem Světlé o poslední otázky záhrobní, ale i její vytrvalý skepticism, který vzdoroval optimistickým jistotám Julia Zeyera i sestry její, Podlipské.

Četbou mnohem zajímavější než tyto nudné a malicherné vzpomínky jest druhá větší část této knihy, *Listy dvou sester*, listy ovšem úryvkovité a jen z mládí obou sester, z let 1853—1858. Ukázky tyto živí přání, aby se dostalo veřejnosti brzy korespondence úplné a celé ve vydání pečlivém a kritickém. Tyto listy vypravují o čilém duševním životě obou sester mnohem víc než šosácky povrchní vzpomínky Čermákové-Slukové. Ukazují široký zájem obou sester o soudobé snažení nejen literární, ale i filosofické a vědecké. Zvláště jasně rýsuje se v těchto listech Sofie Podlipská; její dopisy jsou chvílemi nesené jakýmsi entuziasmem a jakousi silnou vírou a širokou prozřetelnou moudrostí, které postrádáte v listech sestry starší a slavnější. Ovšem usuzovat z toho již na hodnotu literárního a beletristického díla Sofie Podlipské bylo by lehkomyšlně odvážné a pošetilé. Velikost literárního díla činí jeho síla tvárná a básnická a ne blouznivé ozvuky z četby. A že jest vpravdě roztržka mezi tím, co Sofie Podlipská cítí, a tím, co činí, toho podává již tato zlomkovitá korespondence doklad velmi nepříjemný. V ní blouzní Podlipská o Hamletu a o Hebblově Juditě (r. 1858!) patrně jen proto, aby později přeložila — Seribovu Sklenici vody. Což jest doklad ryze českého dualismu, který prostupuje celé naše literární dějiny.

Z vinohradského Městského divadla

byl propuštěn tyto dny dramaturg a režisér p. Jar. Kamper za vzájemných rekriminací. Správa obviňuje p. Kampra mimo jiné z nedbalé četby zadaných prací dramatických — výtky, na níž jest asi něco pravdy: již loni na podzim p. Dejmek v předmluvě ke svému dramatu usvědčil p. Kampra z čehosi podobného. Nemám zvláštních ilusí o literárním a kritickém talentu ani o režisérských schopnostech p. Kamprových: jeho literární práce jsou prostřední a v prvním roce Vinohradského divadla viděl jsem několik kusů inscenovaných jím s vkusem dosti pochybným i s invencí ne právě bohatou, a není pochyby, že jest v Čechách alespoň osm deset literátů, kteří by p. Kampra plně nahradili ve všech směrech. Ale co uráží při této aféře, jest hrubost, s jakou lomozí svými měsíci ve svých výkladech vlastenečtí